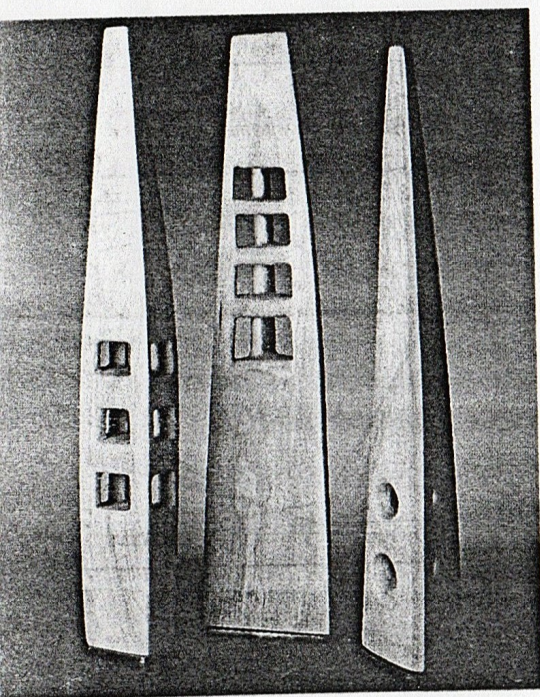

Genia loci - dřevo a textil ■ Praha, Galerie Genia loci, 18. 6. - 18. 7.

Jana Křížová, plastiky z cyklu Světlo, 1996-97, lípa, mosaz, v. 50 - 70 cm. Foto archiv autorky

V galerii na Újezdě probíhá výstava výtvarnic - Jany Křížové (dřevěné plastiky a objekty) a Zuzany Krajčovičové (plstěné textilní intarzie). Z náhodného přátelského setkání vzešla inspirující a doplňující se kolekce.

Janu Křížovou (1960) je zajímavé sledovat s každou uskutečněnou výstavou v posledních letech. Její cesta má při bližším pohledu nejen tempo, ale i logiku a jistou tendenci. Už v počátečním keramickém období, kdy vznikaly nejrůznější nádoby archaického charakteru, byla patrná snaha o svébytnost a ozvláštnění tvaru. Odklon od determinované funkčnosti a stále silnější důraz volnější úvahy byl jedním z kroků směrem k dnešní podobě vystavených prací. Později snovým materiálem a větší přímostí dává autorka širší průchod zasutějším vrstvám našeho vědomí. S pomocí dřeva ztvárňuje archetypální situace a samotné znaky (stěla, vlna, blesk, spirála). Také v tomto nedávném období jsou naznačeny kontury současného vnímání. Nicméně za výchozí bod lze v zásadě považovat až loňskou výstavu. Zde se totiž zřetelně vyprofilovaly dvě v jistém smyslu odlišné polohy. V jedné z nich Křížová pokračuje ve svém úsilí po řádu, sdělnosti a monumentalizujícímu ovládnutí prostoru. Dále své představy objektivizuje a projektuje do často překvapivých materiálových konfigurací. Druhou, sice méně nápadnou, za to však intenzivní niternou výpovědí jsou jakési záznamy, drobné poetické „Pocity“. Tato útlá strojo-pisná sbírka, krátké sentezy, uvádí některé následné sochařské zájmy.

Jana Křížová na této výstavě rozevírá dále škálu svých možností. Jakoby záměrně odosobňující pohled směrem ven se obloukem vracel a vybízel autorku k poučenější a také osobnější reflexi. Pozornost je obra-

cena nyní více do vnitřního prostoru. Vnímání pole napětí i hry je vymezováno skládanými dřevěnými kulatinami na originálním principu. Spirály a různé geometrizující útvary jako by měly být připodobněním života jakožto řady mentálních a fyzických procesů, které sice okamžik po okamžiku člověka mění, ale ve své podstatě nezmění. V jiných objektech sochařka opouští vzdušné skládačky metafor a více dobývá – „kutá“ a vytváří jen těžce propustné průzory. Vnáší světlo v nejrůznějších úhlech a kombinacích do kompaktní a odolné hmoty dřeva. Odkrývání vnitřku-jádra pak dávají vzpomenout na poetické úvahy, velice přímé a osobní.

Protipólem k dřevěným plastikám jsou práce Zuzany Krajčovičové (1959), které však možná až překvapivě rezonují a z jiného pohledu doslovují celkovou prezentaci. Na textilních intarziích četná pole vybízejí svým rytmem a kontrasty diváka k bližší orientaci a dešifraci. Především černobílé plstěné mozaiky rozehrávají bohatou optickou hru znaků, symbolů, postav i prostého, ale kultivovaného dekorativního jazyka. Osobitá stylizace však mimo tento celkový plán nabízí navíc náboj a jistou živočišnost. Přes vytčené naplnování geometrizované struktury se Krajčovičové daří udržet současně atmosféru a příběh. Někdy symbolistní, jindy čerpající z primitivních kultur nebo zprostředkovaně z „umprumácké“ abecedy, ale vždy svěží a působivé. Jasná forma se nenásilně pojí s často až mysteriózní symbolikou, groteskností s lyrikou a improvizace s pevným plošným rozvrhem. Ohlédneme-li se po celé její dosavadní práci, vidíme všestrannou autorku s neutuchající invencí.

■ Radan Wagner
ATELIER 14 / 10. 7. 97

Zuzana Krajčovičová, Aniel, 1996, textilní intarzia, 200 x 150 cm. Foto archiv autorky